

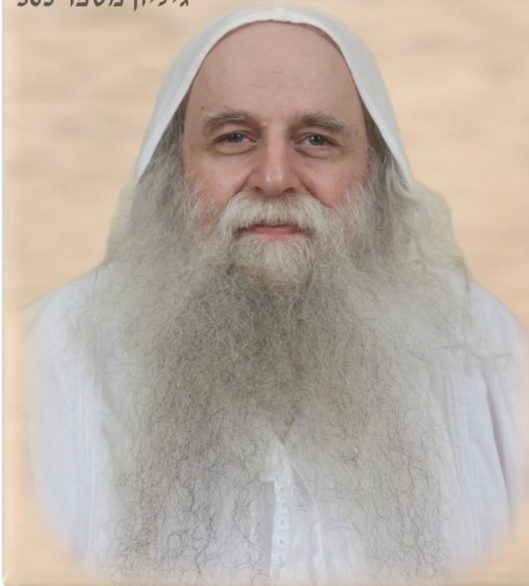

ותן חלקנו בתורתך

מאת כ"ק האדמו"ר מרחלין שליט"א

שיחת התעמקות על פי דרך עץ החיים
פרשת ראה תשפ"ו

קבלת קהל בתיאום מראש בטל' 02-6520002

www.rachlin.org.il

בהוצאת: אוריאל יעוז ופטרונות בע"מ

יפה רום 40 ירושלים ת"ן

לקבלת הגיליון למייל: rachlin@rachlin.org.il

© כל הזכויות שמורות לכ"ק האדמו"ר רבי פינחס דניאל הכהן רחלין שליט"א

סרקו להורדה

מאמר זה הנו תמלול של שיעור בפרשת השבוע שהעביר כ"ק האדמו"ר שליט"א.

פרשת ראה תשפ"ו – זכרונות של מלחמה – סוד בירור הזיכרון

מבינים? אז כדי להבין את הנהגתו של ה' יתברך צריך ללמוד תורה ופנימיות התורה, קבלה. לא נבין את הכל, גם משה רבינו לא הבין את הכל, אבל נבין את הדברים החשובים, מה שמספיק לנו כשאנחנו בעולם הזה. כשנעבור לעולם העליון אז מראים לאדם את כל החשבון, מה הוא עשה ומה הוא קיבל, ולא ישאר לו ספק שה' יתברך צדק, וגם ריחם עליו, וגם ויתר לו – לא ויתר לו אבל התחשב בו, עד גבול מסוים כי המטרה היא תיקון.

ה' יתברך ברא את העולמות כדי להביא את הכל לתיקון. קודם ברא הרבה עולמות והחריבם, למה? כי היו רשעים ולא רצו תיקון, רצו לקחת שפע רק לעצמם, להנות וזהו. וזה לא מה שה' חפץ. ולכן הנה, אפילו בגן עדן ששם הכל היה מסודר – אכלנו מעץ הדעת, איי איי איי... ואז הגענו לעולם הזה, שהעולם הזה מעורב טוב ורע, "רבו רע ומעוטו טוב". ששת אלפים שנות התיקון שאנחנו צריכים פה לתקן את הכל, כדי שנזכה לגאולה שלמה במהרה על ידי הופעת משיח צדקנו. ואחר כך יגמר הרע, יום הדין הגדול. קודם יש את ימות בן דוד. ובסוף מי שזוכה – עולם הבא, תחית המתים. מי יקום? בעזרת ה' הרוב יקומו. יש כאלה שלא יקומו, ה' יעזור.

ובדור הזה יש לנו גלגולים וניצוצות מכל הדורות, כולל כל הדורות הקשים של המבול, סדום ועמורה, הכל יש פה. אנחנו בדור האחרון שבאחרון, וצריכים לתקן הכל מהר וטוב לפני שהמצב יחמיר. והמצב לא הולך להיות קל. כמו שאתם רואים, כל רגע ורגע העולם ועם ישראל מסתבך יותר. אלו צירי לידה, בחינת צירים, שבצירים יש גם כאבים גם דם, ה' ישמור, עד שנולד התינוק, שזה המשיח. לכן זה נקרא 'בחלי משיח'. אנחנו בחבלי משיח, זמן לא פשוט – כדאי שנתעורר.

אז כאן בפרשה כתוב "ראה". אוקיי. אז כמו שאמרנו: מה, אנחנו לא רואים? אדם לא רואה? הוא לא מבחין בין טוב לרע? אם הוא תינוק שנשבה הוא לא מבחין טוב בין טוב לרע. הוא מבחין טוב בין טוב לרע לפי הערכים שיש לו –

ערב טוב! שבוע טוב! מה שלומכם? אנחנו כאן ב'ותן חלקנו בתורתך', פרשת ראה תשפ"ו. ובשם ה' נעשה ונצליח.

וכמו שאתם יודעים, אנחנו מנסים להבין את הפרשה על פי 'דרך עץ החיים', שהיא המשך דרכו של הבעל שם טוב הקדוש ועוד כל מיני צדיקים וקדושים, זכותם תגן עלינו. ואנחנו מנסים להבין. וכמו שאתם יודעים, אני הולך לאיפה שלבי נמשך, ושם אני מתמקד.

הפרשה מופלאה, כמו כל הפרשות, ויש בה הרבה נושאים חשובים ביותר. נא לקרוא את הפרשה.

בפרשת ראה יש אזהרה ראשונה שה' נותן לנו, ברכה, ולא עלינו קללה. אם נעשה מה שהוא אומר נקבל ברכה. ואם לא, נקבל את ההפך. פשוט מאד. "ראה" – יש פה ציווי, אזהרה, להסתכל, לראות. יש ראייה, יש שמיעה. יש חכמה, בינה ודעת.

תגידו לי, אם אתה אומר לבן אדם 'אם תלך ימינה, תחיה. אם תלך שמאלה, הורגים אותך'. במה הוא יבחר? ודאי ימינה, לא? אלא אם כן הוא אובדני, לא עלינו. ובכל זאת, ככה התורה אומרת, "ראה", תסתכל. וזו לא פעם אחת שהתורה אומרת את זה שצריך לבחור בחיים. למה? כי יש בחירה חפשית ואחריות אישית, ויש את יצר הרע הפרטי, ויש יצר הרע הכללי.

שמעתי איזה מישהו אומר 'אה, יצר הרע זה סתם סיפורים' – סליחה, מי שאומר דבר כזה הוא כופר בתורה. ודאי שיצר הרע קיים. והוא מלאך שנשלח על ידי הבורא לנסות את הבריות. ואתו אנחנו צריכים להלחם, כי אחרת הוא יאכל אותנו חיים.

ו"מצוה גוררת מצוה", ולא עלינו "עברה גוררת עברה". ה' מנהיג אותנו מדה כנגד מדה. כמו שאדם מעורר מלמטה כך מתעורר עליו מלמעלה. ולה' יתברך יש שלשה קוים בהנהגה שלו: קו ימין – חסד, קו שמאל – דין, קו אמצעי – תפארת, מדת האמת, הרחמים.

אבל אולי יש לו ערכים של עכו"ם בראש, של אומות העולם או כל מיני דברים שהוא המציא. אז מי אמר שהטוב שהוא בוחר בו זה באמת טוב ושהרע שהוא דוחה זה באמת רע? כי הוא לא יודע. הוא לא יודע תורה. הוא לא יודע מה מותר, מה אסור, למה, כמה, טעמי מצוות, הוא לא יודע. אז הבחירה שלו היא בכל זאת בחירה. היא בכל זאת בחירה, אבל בוחנים אותו לפי מצבו, בדיוק לפי מצבו. בבית דין של מעלה יודעים מה מצבו, ומנסים תמיד לעזור – "בֵּא לְטָהֵר מִסְּעֵין אוֹתוֹ". "בֵּא לְטָהֵר פּוֹתֶחֱן לוֹ", ביי... אתה רוצה להיות רשע? הרשות בידך. תשלם.

ורציתי היום לדבר על ענין הזכרון – כי לכאורה זה כתוב, כל שנה אנחנו קוראים את הפרשה, אז למה אנחנו שוכחים את זה? למה אנחנו שוכחים שיש יצר הרע? למה כשהשכן מרגיז אותנו או מישוהו פוגע בנו או בעבודה אמרו לנו משהו, אנחנו מגיבים בצורה תוקפנית, קשה, ולא מחפשים את האמת ואת הצדק ואת הבירור? לפעמים בטח כן. אבל לפעמים אדם נגרר אחרי המדות שלו, ואחר כך או שהוא עושה תשובה או שהוא לא עושה תשובה וממשיך הלאה והלאה ומתדרדר.

אז למה זה קורה לנו? כי התינוק במעי אמו לומד את כל התורה, ואחר כך המלאך מכה בו – ומשכיח לו את התורה. אז יש לו 'רשימו', רושם של התורה, אבל לא ממש התורה. בשל זה הוא צריך ללמוד.

ולמה צריך "והיגית בו יומם ולילה"? מה קרה פה? למה צריכים את זה? צריכים את זה כי א. לדעת את התורה. שתדע מה מותר ומה אסור, למה וכמה ואיך. ואם לא, איך תעבוד את ה'? ה' רוצה שנעבוד אותו על פי התורה. ושתים: מפני השכחה, אמרו חכמים. ושלוש: מפני יצר הרע, כי "וְהַבּוֹר רָק אֵין בּוֹ מִים", אם הוא ריק, ברור שאין מים, אז מה יש בו? "נחשים ועקרבים יש בו". אדם שאין לו תורה הוא בור שאין בו מים, מה יש בו בפנים? נחשים ועקרבים. ולכן צריך לעסוק בתורה.

והתורה מקדשת את האדם, מביאה לכל תיקונו, מביאה להשראת השכינה, לתיקון כל העולמות, לקרבתו יתברך, לרוח הקודש, לנבואה. לכל הדברים הטובים התורה מביאה, אם לומדים אותה לְשִׁמָּה.

פה רציתי היום קצת לחדש בעיני הזכרון. בואו נחלק את הזכרונות של האדם, שאדם ידע למיין את הזכרונות שלו.

יש זכרונות של קדושה: אדם זוכר שהיה, נניח, אצל רבי שמעון בר יוחאי – וואו, איזו קדושה. זכרון דקדושה. הוא למד איזה משהו בתורה שהאיר לו מאד, וואו. אלה זכרונות של קדושה, אשרי מי שמרבה בהם. יש לעומת זה זכרונות של סטרא אחרא, של יצר הרע: דברים רעים שעשה, ששמע, שחשב. כל הדברים הרעים והנוראים. ויש זכרון שנקרא לו 'פרוה', שהוא לא טוב ולא רע, הוא סתמי: הוא זוכר איזה נוף שראה, הוא זוכר את הסבא שלו סתם ככה, הוא זוכר שהוא לא שילם חשבון חשמל. מבינים?

ויש זכרונות של מלחמה, של המלחמה הרוחנית: יש לו במחשן מלא זכרונות – היצר בא ככה, עשיתי לו ככה, הוא בא לי מפה, הלכתי לו משם. יש לו את מפת הקרב שלו, יש לו את מפת הקרב של משפחתו, של כלל עם ישראל, של כלל העולם. זכרונות של מלחמה, אני קורא לזה.

אלה מחסנים שיש לאדם בנפשו. המדע קורא לזה במוחו, בסדר, יש את הזכרון שהוא מאוחסן פיזית בתוך המוח, אבל כל זה רוחני ונפשי.

ואנחנו צריכים להזכר בזכרונות הטובים ושאלה יהיו השולטים בנו, כמו שאמרו חכמים, שכן אדם יחשוב מחשבות קדושות כל הזמן ואז הוא יהיה קדוש. אם הוא יחשוב מחשבות רעות, מחשבות של סטרא אחרא, הוא יהיה סטרא אחרא. זה תלוי במה שיש לו בפנים. ואם זה סתם משהו פרוה כמו שאמרתי, משהו נייטרלי, אז הוא יהיה כזה טפח כזה, לא לפה ולא לשם. זה טוב יותר מרשע, כמובן.

ויש את הזכרונות של המלחמה, שאת זה צריך לזכור באופן חזק מאד, ביחד עם הזכרונות של הקדושה הזכרונות של המלחמה. ואז הוא יהיה חייל מוכשר. כשעולה משהו מהסטרא אחרא הוא מעיף את זה, ומאחסן את מה שעשה כדי להעיף את זה – במחשן של הזכרונות של המלחמה, שיהיה לו חיסון, שכבר יהיה לו נסיון, שהוא כבר יהיה בקי, תהיה לו בקיאות במלחמה. חשוב. כמו שצריך בקיאות בגמרא, צריך בקיאות ביראת שמים, במלחמה. אם אתה לא בקי, הסטרא אחרא גומרת את האדם בשניה, בשניה אחת, רחמנא לצלן.

אז ה"רָאָה" הזה פה בא לרמוז על זה. איך יכול להיות שכן אדם רואה משהו והוא לא מבין? יש מחלוקת בין אנשים על משהו, לא משנה על מה, זה רואה ככה וזה רואה הפוך. אז מי צודק? מי רואה נכון? זה רואה וזה רואה וההוא רואה – מי רואה נכון? כל הענין הוא לראות נכון, וזה לשמוע נכון. לשמוע. "בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת: אוי להם לבריות מעלבונה של תורה". אז למה, חכמים אומרים, למה לא שומעים את הקול? ה' ירחם, למה – כי אין זכות. אם היתה לנו זכות היינו שומעים את הקול.

הנה זכרון דקדושה, יותר נכון זכרון של מלחמה: יוסף הצדיק עמד להכשל רחמנא לצלן, ואז נראתה לו דמות דיוקנו של אביו – הנה זכרון של מלחמה. ואז הוא התגבר על יצרו וברח. פלא פלאים, פלא פלאים.

ככה תעשו לכם סדר בראש, תשלפו את הזכרון הנכון, תשלטו במחשבות ובדמיונות וברגשות. יש לנו ספר 'תיקון ושלטיטה במחשבה וברגש', תורידו אותו מהאתר בחינם, תלמדו אותו, זה יתן לכם כח להלחם – ואת הספר הבסיסי שלנו, 'דרך עץ החיים', ספר דע"ה, ללמוד אותו שעה וחצי וכבר אתם בתוך הענינים, יודעים איך לברור את המציאות, איך לראות מה קורה.

איך לראות, זאת אומרת, מה זה "רָאָה"? – ראה את מפת הקרב. זה מה שאתה צריך לראות. ראה את מפת הקרב שלך. למה לא קראתי לזה מציאות וקראתי לזה מפת הקרב? כי המציאות היא קרב. המציאות היא מלחמה, החיים הם מלחמה. כל המציאות, כל רגע יש פיצוץ. אני רואה את האנשים, זה משהו מזעזע המצב. במשפחות יש פיצוץ, בכל מקום יש פיצוץ, אנשים אוכלים אחד את השני. אז זו לא מלחמה? זה לא קרב? זה בִּפְרֵט וּבְכֻלּוֹ, ה' ירחם, בכל העולם.

אז "רָאָה", זה להסתכל על מפת הקרב. ככה אני מבין, אני הדל. הבנתם? וכשאתה תראה ויהיה לך את הזכרון של המלחמה, אתה תדע לברור – מי נגד מי, מה נגד מה, מה הולך פה? מה היצר הרע עושה? 'אני שומע בקולו! הוא רוצה להחריב לי את החיים! הוא רוצה להחריב לי את העבודה! הוא רוצה להחריב לי לא עלינו את המשפחה? מה הוא רוצה לעשות?' 'אני צריך לשתף אתו פעולה?' 'אבל הוא מראה לי שזו מצוה' – אה, הוא מראה לך שזו מצוה. מה אתה רואה?

הנה, קרתי, מה הוא ראה? הוא ראה את משה רבינו הצדיק והקדוש, גדול הנביאים, גדול החכמים, עבד נאמן, נאמן בכל ביתו? זה מה שהוא ראה? לא. מה הוא ראה? הוא ראה שלא נתנו לו כבוד ולא נתנו לו את התפקיד שהוא רצה. זאת אומרת, הוא היה בדרגה של פוליטיקאי בינוני ומטה – וזה מה שהוא השליך על משה רבינו, זה מה שהוא ראה. הוא ראה את עצמו. "כל הפוסל, במומו פוסל".

אז הוא היה "עיניים להם ולא יראו, אזניים להם ולא ישמעו". נכון? יש מצב כזה. מה גורם לבן אדם לעיורון כזה שהוא לא יכול לראות את מפת הקרב? שהוא לא יכול לראות את הפגמים שלו, הוא לא יכול לראות את איך שהוא הולך ליפול יותר ויותר? שהוא לא רואה גם את האמת, מזלזל – בתורה, חלילה, בחכמים חלילה? שהוא חושב שהוא גאון יותר מהקדוש ברוך הוא, הוא יודע מה אמת מה שקר, מה טוב מה רע?

מה קרה? כמה הוא אכל מעץ הדעת טוב ורע? אולי הנחש הביא לו עוד תוספת, עוד כמה מנות וגם קינוח, כי כבר התנפח שחבל על הזמן. מבינים, רבותי, מה זה "רָאָה"?

אומרים חכמים שיש צדיקים שיש להם 'עיני בדולח'. איך זכו לעיני בדולח? בגלל שהם ראו טוב מאד את מפת הקרב, ונלחמו ולא שמעו בקול היצר ושליחיו, ושמעו בקול ה' יתברך ושליחיו. הם עשו את העבודה. לא התרשלו אף לרגע, כמו יעקב אבינו כשבא לפגוש את עשו, הוא התכוון לתפילה, לדורון ולמלחמה. הוא לא בא ככה... 'אה, מה נשמע, אחי? לא ראיתי אותך מזמן' – הוא היה טורף אותו, היה גומר אותו. הוא בא מוכן. הוא עשה את כל מה שצריך, חילק את המחנות, שלח את המלאכים. היתה לו יכולת של מלחמה, תפילה, הכל, עם 'קומבינציות' לשלוח לו מתנות כדי להשתיק אותו.

מבינים? "בְּתַפְּלוֹת תַּעֲשֶׂה לָךְ מִלְחָמָה". הוא היה "איש תם יָשֵׁב אֲהֻלִים", אבל אחר כך היה צריך לעבור סטאז' אצל לבן הארמי הרמאי. וככה הוא למד והתחכם, ובא מוכן למפגש עם עשו. ככה אנחנו צריכים להיות בפרט, בכלל ובכל העניינים ובכל הדרגות, מחוכמים בעבודתו יתברך – וללמוד את העבודה, ללמוד את הראיה, ראייה של מה שקורה.

אנשים לא מסתכלים חצי מטר מהאף שלהם. כל מה שנכנס למפת הקרב שלך, לתחום הענין שלך – שים עין, אולי מתפתח שמה משהו מסוכן. תתכונן. תתפלל. תעשה לך תחבולות. ואז לא תיפול ולא תתרוסק. ה' יתברך יוכל לסמוך עליך שתהיה חייל נאמן של ה' יתברך. תהיה חייל נאמן, תעשה מה שצריך.

אהרן הכהן, כתוב ב'זהר' הקדוש, לא ידע להזהר. באו הערב רב, החרטומים שלהם, המכשפים שלהם, אחד מקדימה אחד מאחורה, עשו לחשים של הסטרא אחרא. נתנו לו את הזהב שיחזיק ביד. 'זהר' אומר שהיה צריך להגיד להם להניח על הארץ ואז היה מתבטל את הכישוף, אבל הוא לקח את זה בידיים. למה? הוא לא ידע להזהר. איך יכול להיות? איך יכול להיות? אהרן הכהן לא ידע להזהר, כי אהרן הכהן היה איש טוב, איש טוב. הוא שמח כשהוא שמע שאח שלו הקטן הולך להיות הגואל. הוא שמח! לב טוב. לב זהב. אהב את הבריות. "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". עושה שלום בין איש לאשתו, בין כולם. הוא מצד הטוב, מצד החסד, לא מצד המלחמה. הם ידעו למי ללכת ואיך לתפוס.

אם משה רבינו היה שמה, הם לא היו עושים כלום. משה רבינו זה משה רבינו. אז הם הלכו לאיש החסד, והצליחו. למה? כי לא היתה הכנה, כי לא היתה הבנה. הוא עשה תחבולה, ניסה לדחוק ולהרוויח זמן כמו שאומרים, אבל בדבר הזה טעה, בזה שקיבל את הזהב ביד, ויצא העגל, רחמנא לצלן.

מה נגיד אנחנו, אזובי הקיר? אנחנו יודעים לדבר. לדבר זה קל. לקיים את זה – זה קשה יותר. אבל צריך להתחדד בראיה, בראיה. הבעל שם טוב הקדוש, זכותו יגן עלינו, היתה לו ראייה גשמית למרחקים, ורוחנית עד ארץ ישראל. הוא היה מסתכל והיה יודע: 'איפה גיסו? הוא בתוך הארץ? הוא בחוץ לארץ?' ככה. מאיפה הוא זכה לכל זה? זו עבודת ה' שלו, בדרגות שלו... אין לנו תפיסה והשגה בזה – אבל הוא היה קדוש קודם כל, והיה נלחם קודם כל, והיה נדבק בה' קודם כל, והיה חי לשם שמים קודם כל. הוא עשה את כל העבודה. אף צדיק לא נולד מושלם. באים, עושים את כל העבודה, ואז כל אחד זוכה למדרגות שזוכה לפי תפקידו, שורש נשמתו. מבינים?

אז היתה לו ראייה מתוקנת. הוא לא פגם בעיניים. צריך לשמור את החושים. ואם נפלת – קמת, תתקן אותם. תקן אותם. תצייר שם שד"י בעיניים, ש'ומר ד'לתות ישראל – בדמיון, כן?

בקיצור, רבותי, להתחדד בראיה הנכונה, לחדד את המחשן של זכרונות הקדושה ולחזק אותו, ואת זכרונות המלחמה. ואת הסטרא אחרא – או למעוך אותו לגמרי, או מה שאפשר אז לתקן, ומשם להעלות.

יהי רצון שנעשה נחת רוח לאבא שבשמים, שכבר נסיים את המלאכה של העלאת הניצוצות ונעשה מה שצריך, "ובא לציון גואל" במהרה, ברחמים ובנעימים!

לחיים! לחיים! לחיים!

נא להפיץ את מעינות דע"ה בכל מקום ובכל זמן לזיכוי הרבים, למען שמו באהבה. ונא להפיץ את 'ערב דא"ז' – אלה שירים שאני כל לילה אחר חצות מנגן, מה שה' שולח. זה מחזק מאד את הנשמות. ועל ידי ההפצה וההתחזקות נזכה לביאת משיח במהרה! להתראות וכל טוב סלה!

לחיים! לחיים! לחיים!

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל וכל טוב סלה.

מתוך נפשי – חיפוש האמת

מאת כ"ק האדמו"ר רבי פינחס דניאל הכהן רחלין שליט"א
כ"א אב תשפ"ו

- א. אתה צועק? יצעקו עליך. אתה מחייך? יחייכו אליך.
 - ב. במקום לברוח מהקשיים – ערוך לך תכנית הדרגתית ומעשית להתמודדות עמם.
 - ג. הקשיים הולכים אתך – לאן שתברח.
 - ד. לעתים המצב נראה קשה, והוא קל. לעתים הוא נראה קל, והוא קשה. "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים".
 - ה. אנחנו איננו ממהרים, עד שיעלה הדג המתאים.
 - ו. אין כמו מדת האמת. אם יש את מדת האמת, יש תיקון. אם לא, אין כלום.
 - ז. במקום שהוא מופקר משמירה, שם היצר הרע ושליחיו נכנסים.
 - ח. מספיק ודי להתלכלך בבזיון!
 - ט. עצור הרבה לפני שתגיע לתהום!
 - י. מי שאינו יודע את מקומו ואת מיקומו ושאינו קורא נכונה את מפת הקרב כי הוא נגוע בגאווה ובמדות קשות – סופו להסתבך, ר"ל.
 - יא. הצדיקים הם "גבירי כח עשי דבר". למד מהם.
 - יב. המרמה היא כה גדולה, ועוד בדור שלנו... – עד כדי כך שעל כן מהללים את מי ש"לא נשבע למרמה".
 - יג. מרוב אהבת עצמו לא נשאר לו כח לאהבת זולתו...
 - יד. טפל בחולשותיך, ואל תתן להן לשלוט בך – כי לכך נוצרת.
 - טו. מי שאינו דבק בה' ית', דבק ביצר הרע הפרטי והכללי.
 - טז. בבית דין של מעלה – אין תירוצים.
 - יז. עלה את הבכי שלך שיהיה בכי על גלות השכינה.
 - יח. אל תתרעם על מר גורלך – כי בכך אתה למעשה מתרעם על הקב"ה ברוך הוא וברוך שמו!
 - יט. אם אדם כל הזמן משקר, בסוף אף אחד לא מאמין לו. היחיד שמאמין לו הוא הוא עצמו, שכבר משתכנע מאמיתת שקריו. "מדבר שקר תרחק"! ה'ה ישר וכן. האמת משתלמת.
 - כ. אם אתה אוהב אדם באמת ואתה עניו ואינך מתנשא – דברייך ישמעו, ואפילו ביקורת שתאמר לזולתך תתקבל באהבה ויודו באמיתת דבריך! ובס"ד השפעתך תרפא אנשים רבים ממדות רעות.
 - כא. חכם עדיף מנביא – אך להיות נביא אמת קשה מאד, קשה הרבה יותר מלהיות חכם גדול בתורה! חכם עדיף מנביא – תלוי באיזה תחום ובאיזה ענין.
 - כב. השקר מתרבה כל כך, שקשה לזהות את האמת – זוהי עבודתו של היצר הרע הכללי.
 - כג. התרופות הן שליחות שמים לרפא את החולה. הן מלבישות את הנס בטבע, ומונעות קטרוג המונע את הרפואה.
 - כד. גם כשקשה מאד – הוֹדָה על האמת, ושנה את דרכיך.
 - כה. מפת הקרב משתנה בכל רגע. אל תזלזל באף תזוזה!
 - כו. האדם מוכן להרוס הכל, העיקר שכבודו ישאר שלם, לפחות כלפי עצמו.
 - כז. מי שמשקר עליו לדעת: השקר מתגלה תמיד.
 - כח. העולם הזה הוא עלמא דשקרא, עולם השקר. אל תשכח זאת!
- לחיים! לחיים! לחיים! נא להפיץ את מעינות דע"ה בכל זמן ובכל מקום לזיכוי הרבים, למען שמו באהבה.**
- לחיים! לחיים! לחיים! ולהפיץ את 'ערב דא"ז'!**
- נא להתחזק בעבודתו ית'! לחיים! לחיים! לחיים! שבת שלום וכט"ס!**